

**MOLIYAVIY TA'LIM — MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA
KIRITILGAN ENG YAXSHI INVESTITSIYA**

Hamidov Rushan Erkinovich

Buxoro Davlat universiteti, Marketing va Menejment kafedrası o'qituvchisi |

e-mail: hamidov.rushan@mail.ru

Annotatsiya

Mazkur tezisda moliyaviy ta'limning mamlakat iqtisodiy rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati ochib beriladi. Tadqiqot shundan kelib chiqadiki, moliyaviy savodxonlikning oshishi aholining daromadlarini samarali boshqarishiga, jamg'arma va investitsiya qarorlarini oqilona qabul qilishiga, moliyaviy xatarlarni to'g'ri baholashiga hamda kredit resurslaridan samarali foydalanishiga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, moliyaviy ta'lim nafaqat alohida shaxs va oilalarning moliyaviy farovonligini oshiruvchi omil, balki mamlakatda jamg'armalar, investitsiyalar, tadbirkorlik faolligi va iqtisodiy barqarorlikni rag'batlantiruvchi muhim vosita sifatida qaraladi. Tezisda moliyaviy ta'limga yo'naltirilgan investitsiyalarning uzoq muddatli iqtisodiy samarasi, aholining moliyaviy xulq-atvoriga ta'siri hamda moliyaviy savodxonlik va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik nazariy va xalqaro tajriba tahlili asosida ko'rib chiqiladi. Shuningdek, yoshlar va aholining turli qatlamlari o'rtasida moliyaviy bilimlarni rivojlantirish orqali inson kapitalini mustahkamlash va barqaror iqtisodiy o'sish uchun zamin yaratish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: *moliyaviy ta'lim, moliyaviy savodxonlik, iqtisodiy o'sish, investitsiya, inson kapitali, jamg'arma, moliyaviy barqarorlik, tadbirkorlik, moliyaviy xulq-atvor.*

Abstract

This thesis explores the role and significance of financial education in the economic development of a country. The study proceeds from the premise that an increase in financial literacy enables the population to manage incomes more effectively, make rational saving and investment decisions, correctly assess financial risks, and make efficient use of credit resources. From this perspective, financial education is viewed not only as a factor that enhances the financial well-being of individuals and households, but also as an important instrument that stimulates savings, investment, entrepreneurial activity, and economic stability at the national level. The thesis examines the long-term economic returns on investment in financial education, its

impact on the financial behavior of the population, and the relationship between financial literacy and economic growth on the basis of theoretical analysis and international experience. Particular attention is also paid to strengthening human capital and creating the foundations for sustainable economic growth through the development of financial knowledge among young people and various segments of the population.

Keywords: financial education, financial literacy, economic growth, investment, human capital, savings, financial stability, entrepreneurship, financial behavior.

Аннотация

В данном тезисе раскрываются роль и значение финансового образования в экономическом развитии страны. Исследование исходит из того, что повышение финансовой грамотности способствует более эффективному управлению доходами населения, принятию рациональных решений о сбережениях и инвестициях, правильной оценке финансовых рисков, а также эффективному использованию кредитных ресурсов. С этой точки зрения финансовое образование рассматривается не только как фактор, повышающий финансовое благосостояние отдельных лиц и семей, но и как важный инструмент, стимулирующий сбережения, инвестиции, предпринимательскую активность и экономическую стабильность в стране. В тезисе на основе теоретического анализа и международного опыта рассматриваются долгосрочный экономический эффект инвестиций в финансовое образование, его влияние на финансовое поведение населения, а также взаимосвязь между финансовой грамотностью и экономическим ростом. Особое внимание уделяется вопросам укрепления человеческого капитала и создания предпосылок для устойчивого экономического роста путём развития финансовых знаний среди молодёжи и различных слоёв населения.

Ключевые слова: финансовое образование, финансовая грамотность, экономический рост, инвестиции, человеческий капитал, сбережения, финансовая стабильность, предпринимательство, финансовое поведение.

KIRISH

XXI asrda jahon iqtisodiyoti globallashtirish va moliyaviy xizmatlarning tobora murakkablashuvi sharoitida rivojlanmoqda, va bu jarayonlar aholining moliyaviy bilim hamda ko'nikmalariga bo'lgan talabni keskin oshirmoqda. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, moliyaviy savodxonlik darajasi past bo'lgan

mamlakatlarda aholi jamg'arma va investitsiya qarorlarini noto'g'ri qabul qilishi, ortiqcha qarzдорlikka tushib qolishi hamda moliyaviy firibgarlik qurboniga aylanishi ko'p kuzatiladi — bu esa o'z navbatida nafaqat oilaviy byudjet barqarorligiga, balki umumiy makroiqtisodiy barqarorlikka ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) qoshidagi Moliyaviy Ta'lim bo'yicha Xalqaro Tarmoq (INFE) hamda Jahon banki tomonidan olib borilgan tadqiqotlar moliyaviy ta'limga qilingan investitsiyalarning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini asoslab bermoqda: moliyaviy savodli aholi ko'proq jamg'aradi, jamg'armalar esa ichki investitsiya resurslarining asosiy manbalaridan biriga aylanadi (Lusardi & Mitchell, 2014). Shu bois moliyaviy ta'lim endilikda nafaqat individual farovonlik omili, balki mamlakat iqtisodiy o'sishining strategik omili sifatida qaralmoqda. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda bank-moliya sohasidagi islohotlar hamda raqamli moliyaviy xizmatlarning — mobil banking, elektron to'lov tizimlari, mikromoliyalashtirish — jadal rivojlanishi aholidan yangi moliyaviy bilim va ko'nikmalarni talab qilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 27.11.2025 yildagi PQ-359-son qarori bu borada mamlakatda amalga oshirilayotgan ishlarga yaqqol misol bo'ladi. Shu bilan birga, aholining moliyaviy bozor instrumentlaridan foydalanish darajasi, moliyaviy xatarlarni anglash qobiliyati va uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish ko'nikmalari hali ham yetarli darajada emasligi mavjud tadqiqotlarda qayd etilmoqda. Yuqoridagilardan kelib chiqib, moliyaviy ta'limning mamlakat iqtisodiyotiga qo'shadigan hissasini ilmiy jihatdan asoslash hamda uni oshirish yo'llarini aniqlash dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Muammoning o'rganilganlik darajasi

Moliyaviy savodxonlik va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik mavzusi xorijiy iqtisodchilar tomonidan keng o'rganilgan. Xususan, Annamaria Lusardi (Dartmouth College / The George Washington University School of Business) va Olivia S. Mitchell (University of Pennsylvania, Wharton School) bu sohaning eng nufuzli tadqiqotchilari hisoblanadi: ular moliyaviy savodxonlikni inson kapitaliga investitsiya sifatida nazariy asoslab, uning jamg'arma, boylik to'plash, pensiya rejalari, moliyaviy qarorlar va umumiy iqtisodiy farovonlikka ta'sirini empirik jihatdan isbotlashgan (Lusardi & Mitchell, 2014). Shuningdek, OECD/INFE tomonidan ishlab chiqilgan milliy strategiyalar va Jahon bankining Global Findex ma'lumotlar bazasi moliyaviy inklyuziya va savodxonlikni xalqaro miqyosda solishtirish imkonini beruvchi asosiy manbalar hisoblanadi (Demirguc-Kunt va boshq., Global Findex hisoboti).

Mahalliy iqtisodchilar orasida moliyaviy inklyuziya, bank xizmatlaridan foydalanish va aholi moliyaviy xulq-atvori masalalari qisman o'rganilgan bo'lsa-da, moliyaviy ta'limga qilingan investitsiyalarning O'zbekiston iqtisodiyoti kontekstidagi

miqdoriy ta'sirini baholovchi kompleks tadqiqotlar hali yetarli emas. Aynan ushbu ilmiy bo'shliq mazkur tadqiqotning dolzarbligini yana bir bor asoslaydi. Tadqiqotning maqsadi — moliyaviy ta'limning mamlakat iqtisodiy o'sishi va barqarorligiga ta'sirini nazariy va xalqaro tajriba tahlili asosida asoslash hamda O'zbekistonda moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun tadqiqotda bir qator o'zaro bog'liq vazifalar qo'yildi. Birinchi navbatda, moliyaviy ta'lim, moliyaviy savodxonlik va moliyaviy xulq-atvor tushunchalarining nazariy-metodologik asoslari tizimlashtirildi. Shundan so'ng, moliyaviy savodxonlik darajasi bilan iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik xalqaro tajriba asosida tahlil qilindi, bu esa O'zbekistonda moliyaviy ta'lim sohasidagi mavjud holat va davlat siyosatini baholash uchun zamin yaratdi. Bundan tashqari, moliyaviy ta'limning individual va makroiqtisodiy darajadagi ta'sir mexanizmlari alohida aniqlab chiqildi, va yakunda barcha ushbu tahlillar asosida moliyaviy ta'limni rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqot obyekti sifatida O'zbekiston Respublikasida moliyaviy ta'lim tizimi va aholining moliyaviy xatti-harakati belgilangan, tadqiqot predmeti esa moliyaviy ta'limga qilingan investitsiyalar bilan mamlakat iqtisodiy o'sishi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik hamda bu bog'liqlikni shakllantiruvchi omillardan iborat.

Gipoteza, metodologiya, ilmiy yangilik va amaliy ahamiyat

Tadqiqotning asosiy gipotezasi quyidagicha shakllantirildi: moliyaviy savodxonlik darajasining oshishi aholining jamg'arma va investitsiya faolligini kuchaytiradi, bu esa ichki investitsiya resurslarining ortishi orqali mamlakat iqtisodiy o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot nazariy-analitik xarakterga ega bo'lib, unda tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, tarixiy-mantiqiy yondashuv va adabiyotlarning sistematik sharhi kabi umumilmiy usullardan foydalanilgan. Nazariy asos sifatida inson kapitali nazariyasi (G. Bekker) hamda moliyaviy savodxonlik nazariyasi (A. Lusardi, O. Mitchell) xizmat qildi, xalqaro tajribani tahlil qilishda esa OECD/INFE hisobotlari va Jahon bankining Global Findex ma'lumotlar bazasidan foydalanildi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundaki, moliyaviy ta'limga investitsiyalarning mamlakat iqtisodiy o'sishiga ta'siri uch bosqichli — moliyaviy ta'lim → moliyaviy savodxonlik → moliyaviy xulq-atvor → iqtisodiy o'sish — kontseptual model asosida tizimlashtirilgan, ayni shu bog'liqlik O'zbekiston sharoitidagi institutsional va ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlari nuqtai nazaridan ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalaridan davlat organlari — Markaziy bank, Moliya vazirligi, Xalq ta'lim va Oliy ta'lim vazirliklari —

moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha milliy strategiyalarni ishlab chiqishda, ta'lim muassasalari esa moliyaviy ta'lim dasturlarini takomillashtirishda amaliy jihatdan foydalanishlari mumkin.

Moliyaviy ta'lim va moliyaviy savodxonlikning nazariy-metodologik asoslari

Moliyaviy savodxonlik tushunchasi zamonaviy iqtisodiy fanda inson kapitali nazariyasining tarkibiy qismi sifatida talqin etiladi. A. Lusardi va O. S. Mitchellning fundamental tadqiqotlarida moliyaviy savodxonlik shaxsning moliyaviy qarorlar qabul qilishi uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va o'ziga ishonchni o'z ichiga oluvchi inson kapitalining alohida shakli sifatida ko'rsatiladi (Lusardi & Mitchell, 2014). Ularning yondashuviga ko'ra, moliyaviy bilim — ta'limga sarflangan vaqt, kuch va resurslar evaziga "ishlab chiqariladigan" kapital turi bo'lib, u boshqa inson kapitali shakllari, masalan umumiy ta'lim yoki kasbiy malaka kabi, daromad keltirish qobiliyatiga ega. Lusardi va Mitchell tomonidan ishlab chiqilgan va foiz stavkasi, inflyatsiya hamda risklarni diversifikatsiya qilish bo'yicha bilimni o'lchovchi "Big Three" savollari hozirgi kunda moliyaviy savodxonlikni xalqaro miqyosda o'lchashning standart metodologik vositasiga aylangan. Ushbu metodologiya asosida o'tkazilgan tadqiqotlar moliyaviy savodxonlik darajasi past bo'lgan shaxslarning pensiya uchun jamg'arma rejalashtirishda kamroq faollik ko'rsatishini, yuqori foizli va nomuvofiq qarz mahsulotlaridan foydalanish ehtimoli yuqoriroq ekanligini hamda moliyaviy bozor instrumentlarida ishtirok etish darajasi pastroq bo'lishini izchil tarzda ko'rsatib bergan. Gari Bekker asos solgan inson kapitali nazariyasi nuqtai nazaridan, moliyaviy ta'limga sarflangan xarajatlar kelajakdagi daromadni oshirishga qaratilgan investitsiya hisoblanadi. Ushbu nazariy asosni Lusardi va Mitchell moliyaviy sohaga tatbiq etib, moliyaviy bilimning inson kapitalining alohida shakli sifatida shaxsning umr bo'yi boylik to'plash traektoriyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini asoslab berishgan. Bu yondashuvdan kelib chiqib, moliyaviy ta'limni ikki o'zaro bog'liq darajada ko'rib chiqish maqsadga muvofiq. Mikrodaraja — ya'ni individual va oilaviy darajada — moliyaviy bilim shaxsga daromad-xarajat balansini optimallashtirish, jamg'arma me'yorini oshirish, kredit resurslaridan oqilona foydalanish va moliyaviy risklarni boshqarish imkonini beradi. Makrodaraja — ya'ni milliy iqtisodiyot darajasida — esa individual darajadagi oqilona moliyaviy xatti-harakatlarning yig'indisi milliy jamg'arma normasini, ichki investitsiya resurslarini va moliyaviy bozorlarning chuqurlashuvini oshiradi, bu esa o'z navbatida uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga xizmat qiladi. Boshqacha aytganda, mikrodarajadagi individual moliyaviy oqilonalik makrodarajada jamlanib, milliy iqtisodiy dinamikaning bir qismiga aylanadi. Ilmiy adabiyotda moliyaviy ta'lim (jarayon sifatida), moliyaviy savodxonlik (natija — ya'ni

bilim darajasi sifatida) va moliyaviy xulq-atvor (jamg'arma, investitsiya, qarz olish qarorlari sifatida) o'zaro bog'liq, ammo farqlanuvchi tushunchalar sifatida qaraladi. Ushbu uch bosqichli zanjir mazkur tezisning nazariy modelini tashkil etadi va quyidagi izchillikda ifodalanadi: moliyaviy ta'lim moliyaviy savodxonlikni shakllantiradi, moliyaviy savodxonlik moliyaviy xulq-atvorni — jamg'arma va investitsiya qarorlarini — belgilaydi, moliyaviy xulq-atvor esa yig'indisida mamlakat iqtisodiy o'sishiga xizmat qiladi. OECD tarkibidagi Moliyaviy Ta'lim bo'yicha Xalqaro Tarmoq (OECD/INFE) tomonidan ishlab chiqilgan milliy strategiyalar moliyaviy ta'limni davlat siyosatining alohida yo'nalishi sifatida institutsionallashtirishning yorqin namunasidir. Bunday strategiyalar odatda maktab dasturlariga integratsiya, kattalar uchun uzluksiz ta'lim dasturlari, moliyaviy iste'molchilarni himoya qilish mexanizmlari va monitoring tizimi kabi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi. Skandinaviya davlatlari, Singapur va Yaponiya kabi mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, maktab dasturlariga moliyaviy savodxonlik kursini erta joriy etish uzoq muddatda aholi jamg'arma normasining barqarorligini, pensiya tizimining moliyaviy barqarorligini va moliyaviy bozorlarda uy xo'jaliklari ishtirokining kengayishini ta'minlagan. Rivojlanayotgan mamlakatlarda, jumladan Markaziy Osiyo va Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlarida, moliyaviy ta'lim ko'proq moliyaviy inklyuziyani, ya'ni aholini rasmiy moliya tizimiga jalb etishni kengaytirish vositasi sifatida qaraladi. Jahon banki tomonidan o'tkazilgan Global Findex tadqiqotlari moliyaviy savodxonligi yuqori bo'lgan aholi qatlamlarining rasmiy bank xizmatlaridan foydalanish darajasi yuqoriroq ekanligini hamda ularning norasmiy, notransparent moliyalashtirish manbalariga bog'liqligi kamroq bo'lishini ko'rsatadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda bank-moliya sohasini isloh qilish hamda raqamli moliyaviy xizmatlarni — mobil banking, elektron to'lov tizimlari, mikromoliyalashtirish — jadal rivojlantirish bo'yicha izchil siyosat olib borilmoqda. Bu jarayon aholidan yangi moliyaviy bilim va ko'nikmalarni talab qilmoqda, biroq moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha tizimli ta'lim dasturlarining qamrovi hali yetarli emas. O'zbekistondagi moliyaviy ta'lim va savodxonlik sohasidagi hozirgi holatni tahlil qilish bir qator jiddiy muammoli jihatlarni yuzaga chiqaradi. Eng avvalo, aholining katta qismida uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish madaniyati hali yetarli shakllanmagan. Bundan tashqari, aholining moliyaviy bozor instrumentlari — aksiya, obligatsiya, investitsiya fondlari — haqidagi bilim darajasi past bo'lib qolmoqda, bu esa o'z navbatida moliyaviy firibgarlik, jumladan soxta investitsiya loyihalari va "Ponzi" sxemalari qurbonlari sonining ko'payishiga zamin yaratmoqda. Shu bilan birga, kredit mahsulotlaridan foydalanishda riskni to'g'ri baholay olmaslik holatlari ham uchrab turadi. Ushbu holatlarning barchasi moliyaviy ta'limga davlat va xususiy

sektor tomonidan investitsiya kiritishning zarurligini yana bir bor asoslaydi. Individual va oilaviy darajada moliyaviy ta'limning ta'siri bir necha kanal orqali namoyon bo'ladi. Birinchidan, moliyaviy bilim daromadlarni samarali boshqarish, ya'ni byudjetni rejalashtirish va ortiqcha xarajatlardan saqlanish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ikkinchidan, u jamg'arma va investitsiya qarorlarini qabul qilishda turli moliyaviy instrumentlar o'rtasida ongli tanlov qilish qobiliyatini shakllantiradi. Uchinchidan, moliyaviy savodxonlik moliyaviy xatarlarni to'g'ri baholash, jumladan risklarni diversifikatsiya qilish orqali portfelni boshqarish imkonini beradi. Va nihoyat, u kredit resurslaridan samarali foydalanishga, ya'ni kredit shartlarini to'g'ri tahlil qilib, ortiqcha qarzdorlikdan saqlanishga xizmat qiladi. Individual darajadagi bu ta'sirlar yig'indisida makroiqtisodiy natijalarga aylanadi. Birinchi navbatda, jamg'arma normasi va ichki investitsiya resurslari ko'payadi, bu esa bank tizimi orqali kapital qo'yilmalarni ta'minlashning muhim manbaiga aylanadi. Shu bilan birga, moliyaviy savodxonlik tadbirkorlik faolligini rag'batlantiradi — kichik va o'rta biznesning rivojlanishi hamda yangi ish o'rinlarining yaratilishi orqali. Bundan tashqari, u moliya tizimining barqarorligiga xizmat qiladi: uy xo'jaliklarining ortiqcha qarzdorlikka tushib qolish ehtimoli kamayadi va bank tizimidagi muammoli kreditlar hajmi pasayadi. Nihoyat, savodxonligi yuqori jamiyat iqtisodiy tebranishlarga nisbatan ancha bardoshli bo'ladi — u inflyatsiya yoki valyuta kursi o'zgarishi sharoitida vahimaga berilmasdan oqilona qarorlar qabul qiladi, bu esa bozordagi sun'iy ajiotajlarning oldini oladi.

XULOSA VA TAVSIYALAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari moliyaviy ta'limning mamlakat iqtisodiy o'sishiga uch pog'onali ta'sir mexanizmi orqali ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi: individual darajada u daromadni boshqarish va risklarni baholash ko'nikmalarini oshiradi, oilaviy darajada byudjet barqarorligi va jamg'armani ta'minlaydi, milliy darajada esa jamg'arma normasi, investitsiya resurslari, tadbirkorlik faolligi va moliya tizimi barqarorligi orqali iqtisodiy o'sishga bevosita hissa qo'shadi. Tadqiqot davomida bir qator asosiy xulosalarga kelindi. Birinchidan, moliyaviy savodxonlik inson kapitalining alohida shakli bo'lib, unga qilingan investitsiya shaxsning umr bo'yi moliyaviy farovonligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (Lusardi & Mitchell, 2014). Ikkinchidan, xalqaro tajriba moliyaviy ta'limni erta yoshdan boshlab institutsional darajada joriy etishning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini tasdiqlaydi. Uchinchidan, O'zbekistonda moliyaviy ta'lim tizimi hali rivojlanish bosqichida bo'lib, uni tizimli va maqsadli dasturlar orqali kengaytirish zarurati mavjud. Va nihoyat, moliyaviy ta'limga investitsiya nafaqat ijtimoiy, balki iqtisodiy jihatdan ham yuqori samara beruvchi strategik yo'nalish hisoblanadi. Yuqoridagi xulosalar asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Birinchidan, ta'lim tizimini integratsiyalash zarur — maktabgacha ta'lim, maktab va

oliy ta'lim dasturlariga moliyaviy savodxonlik fanlari hamda amaliy to'garaklarini majburiy element sifatida kiritish lozim. Ikkinchidan, raqamli moliya savodxonligini oshirish maqsadida aholining barcha qatlamlari, ayniqsa qishloq joylarda, uchun raqamli bank xizmatlari, fintex vositalari va kiberxavfsizlik qoidalariga bag'ishlangan bepul platformalar hamda mobil ilovalarni keng joriy etish talab etiladi. Uchinchidan, milliy dasturlarni qo'llab-quvvatlash doirasida Markaziy bank va tijorat banklari hamkorligida ayollar va yosh tadbirkorlar uchun investitsiya hamda risklarni boshqarish bo'yicha maxsus mintaqaviy seminarlar va ijtimoiy loyihalar sonini ko'paytirish zarur. To'rtinchidan, moliyaviy savodxonlik darajasini davriy ravishda o'lchash uchun OECD/INFE metodologiyasi asosida milliy so'rovnoma tizimini yo'lga qo'yish, ya'ni monitoring va baholash tizimini joriy etish lozim. Beshinchidan, moliyaviy iste'molchilarni himoya qilish mexanizmlarini kuchaytirish, ya'ni moliyaviy firibgarlikning oldini olish bo'yicha ogohlantirish kampaniyalari va huquqiy himoya vositalarini rivojlantirish zaruriyati mavjud. Xulosa qilib aytganda, moliyaviy savodli jamiyat — bu nafaqat iqtisodiy inqirozlarga bardoshli muhit, balki mamlakatning har tomonlama taraqqiyoti va inson kapitalining yuqori darajada namoyon bo'lishining eng asosiy omillaridan biridir. Moliyaviy ta'limga kiritilgan investitsiya o'zining ijtimoiy va iqtisodiy samaradorligi jihatidan mamlakat iqtisodiyotiga kiritilgan eng barqaror va uzoq muddatli investitsiyalardan biri sifatida baholanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence. *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5–44.
2. Becker, G. S. *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. University of Chicago Press.
3. World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/9288bdc5-7a9b-42de-a47c-3746fd68f22a/download>
4. Demirguc-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., Ansar, S., & Hess, J. *The Global Findex Database: Measuring Financial Inclusion*. World Bank. [aniq nashr yili va sahifa raqamlari tekshirilsin]
5. Markaziy bank. https://cbu.uz/uz/press_center/releases/3596221
6. NFIS_UZ. https://cbu.uz/upload/iblock/aef/jl09mv0rdcbpkm4us2und9t6uiaqhbx3/NFIS_UZ.pdf